

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Obscuvriora Aliqvot Capita Geneseos Phil. Mel. Annotationes

Melanchthon, Philipp

[Nürnberg], 1524

VD16 M 3465

Capvt Qvartvm

urn:nbn:de:hbz:466:1-36146

ANNOTATIONES PHIL.

Paradi-
sus. peculiarem quendam locum in terra, à qua simplicitate
textus nō facile discedo, qui uolet hæc curiosius persequi
is sciat incerta esse, quæ scriptura non docet, & nobis in
ijs locis potius immorandum esse, qui fidem & charitatē
ædificant, quā in huiusmodi quæstionibus curiosis magis
quàm utilibus.

Certum est autem hæc ideo scripta esse, ut sciamus ad
uitā nullis humanis uiribus redire posse, iuxta illud: Ne
mo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo.

Pugnans
scri-
pturarū. Atque hic obserua miram contradictionem, antea di-
ctum est, futurum ut semen Eue conterat caput serpen-
tis: hic negat ad uitam reditum esse hominibus: ergo ne-
cesse est è cælo uenire, qui uiam faceret ad uitam. Cate-
rum si quis allegoriam requirat, angelus armatus gladio
legem significat, quæ instrumentum mortis est, Custodit
igitur uiam ad lignum uitæ.

CAPVT QVARTVM

I **V**ide fidei conflictationē, unico uerbo subleuatus
est Adam, Ipsum semen &c. è quo uerbo spes sa-
lutis concepta est, postea eijcitur è paradiso, iter ad uitā
intercluditur per angelum, inter hos insultus tamen con-
cipit fidem.

II Confirmata est fides genito Cayn, q̄ iam cerneret nō
se tantum uicturos, sed & posteritatem fore, imò q̄ sci-

rent promissam de semine salutē, quasi sic dicerent, Ecce promissionem de semine habemus, qd' conterat caput serpentis, gaudcamus igitur nobis sobolē esse, è qua nascatur olim, qui serpentem conterat: hunc adfectum testata est mulier, cum ait, Adquisiui hominem per deū &c. Sed iterū concussa est fides, ubi uiderūt Abel occisum, Cayn à deo reiectum.

Sequenti exemplo exhibētur nobis primum, cura dei pro nobis donantis uerbum, docet autem hoc uerbo suo fidem & charitatem.

Docetur charitas cum reprehendit deus Caynum ira II tum fratri.

Fides docetur & discrimen operum, cum ait, nōne III si bonus fueris, oblatio &c. id est, ualebit quidem opus, si cor bonum est, quod quid aliud est, quàm quod scriptura ubiq; docet, ex operibus legis non esse iustitiam.

Proposito discrimine operum & fidei, legem subiicit nisi enim discrimen operum & fidei tenetur, frustra do- Lex. cetur lex. Sub te erit cupiditas eius, scilicet peccati, id est, Ira concepta aduersus fratrem sub te esto, et tu dominus illius, id est, ne obsecundes iræ, ne subigat te ira, sed tu illi imperes. Nā q̄ futura & iudicatiua uerba sunt, sub te erit, hebraica phrasis est, quæ pro imperatiuis solet iudicatiuis uti, ut in alijs legibus est cernere, Non concupisces. Porro iisdē uerbis supra dictū est, sub uiri potestate eris, & ipse dominabitur tui. Vides autem hic præcepta

ANNOTATIONES PHIL.

Præce utriusq; tabula, primæ tabule de colendo deum, nõ opera
pta utri- ribus, sed fide, ubi negat oblationem esse, qualescunq; opus
usq; tabu Deinde secundæ tabule præceptum, cum uetat occidere
le fratrem, neq; id solum, sed & irasci uetat, hoc est, quomodo
 docunq; alterius famæ, rebus, uitæ male uelle. Quid autem
 efficiat lex sine spiritu uide, animus Cayn magis insolescit,
 quãquam interim dissimulet iram: dicit enim scriptura:
 Et locutus est Cayn cum Abel fratre suo, id est iam uelut
 posita ira, in speciem benigne cõpellauit & tractauit
 fratrem, nihil minus præ se ferens quàm quod gererat in
 pectore.

VBI EST FRATER TVVS.

- I** Multa sunt in hac historia obseruanda. Primum, dei
 cura pro fidelibus, siue uiuât siue moriantur: iuxta illud
II Domini sumus siue uiuimus siue morimur. Secundum,
 cum tanta cura sit, cur non potius uiuentem seruaui, cur
 conuiebat cum occideretur Abel? respondco, Hæc doctrina
 crucis est, ut discamus non esse deserti, tunc, cum
 maxime deserti uidemur. Item post mortem uindicat
 dominus, ut ostendat illi meliorem spem repositam esse
 post mortem.
III Figurata est Ecclesia, nã ut Christo sublato, putabãt
 iam Iudæi se regnare, tum resurgit CHRISTVS, &
 illos disperdit &c.

Fides Fides ẽ certo sentire deo nos curæ esse, deũ præsto, es
quid se, opẽ ferre &c. qualescunq; est qd' patimur. Sed q' hic nõ

ostēdit se deus, nec adiuuat, prius quàm Abel interfectus fit, nō solū ostendit quæ spes supersit mortuis, sed & docet primū bonā uoluntatem esse suā occidi nos, & ne tū quidē abesse, cum minime adesse uidetur. Desertus uidetur Abel à deo, cū iam à fratre oppressus esset, sed post illius mortē palām testatur se nondū descriuisse quē putet esse. Cur æ erat Abel deo, nec tamen adiuuit ille, tum cum oportuisse uidetur, ergo bona uoluntas dei est adfligi, & occidi sanctos.

Caro uult iustificari oīa sua, spūs est qui deo gloriā ueritatis & iustitiæ tribuit, iuxta illud: Tibi soli peccaui et malū coram te feci, ut iustificeris in sermonibus tuis, & uincas cū iudicaris, id est, peccatū meū cōfiteor tibi, ut palām fiat, q̄ tu sis iustus, nō ego, et uincas cū te iudicāt hypocrite. Itaq; nō tribuūt deo impij gloriā ueritatis & iustitiæ. Quare hic Cayn dissimulat cædem, & id quidē corā deo, quē putat falli posse, atq; hæc radix est omnium peccatorū, q̄ i carne talis est ignoratio dei, ut putet deo nec bona nec mala nostra curæ esse: Dixit insipiēs i corde suo, nō est deus. Et in uniuersum sic i sanctos ipij p̄ cōtēptū dei grabātur, sic peccāt i uniuersum quicūq; peccāt

Caro uult oīa sua iustificari.

Impij de deo quid sentiant.

Impij non possunt fateri peccatū, aut tribuere gloriā iustitiæ deo, & tamen conuincuntur à deo, & confunduntur: Nam à facie domini sileat omnis caro. Pij fatentur peccatum, ideo non confunduntur.

In quorū cordibus non est cognitio dei, ea corda sua

ANNOTATIONES PHIL.

tantum querūt, se uolunt magnificari, adorari &c. Ideo in huiusmodi cordibus nec charitas est, quæ se alijs sub-
Charita- iicit, cedit honorem alijs, inseruit omnibus, sentit se omni-
tis opera um custodem esse: Quare hic Cayn negat se fratris custo-
 dem esse, q̄ fide careret, cum tamen antea legem audis-
 set, quare iratus es?

Conuincitur Cayn, cum inquit: Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra, qui clamor iuxta phrasin scripturæ non est sanguinis, sed dei, ea sollicitudo est eius pro sanctis, cum uiuis tū mortuis, ut etiam ex anima clamare dicat. Iam & indicat nondū interiisse Abel, quanq̄ occisus sit, cum uocem, cum clamorem sanguini tribuit. Porro haec loquendi forma usus est, ut Euangelium figuraret, quod uox sanguinis Christi est, quæ iam extincto ut illi putabant, Christo erupit.

Maledi- Hæc maledictio cum superiore illa conferenda est, su-
ctio. periore non maledicitur Adæ & Eue, ne uniuerso generi humano maledicatur, sed serpenti tantū, & eius semi-
 mini, hoc est corpori & regno Satanæ maledicit. Hæc maledictio Cayn, nō ad uniuersum genus pertinebat hu-
 manū, ideoq; ipse maledicitur, nā & ex se iē serpētis est.

Pœna Hic statim peccatū uindicta secuta est, ne dubitemus iudicaturum & mulctaturum fontes, quanquam interim dissimulare & differre uideatur. Caro securam inas diui-
 nas contemnit, cum iusserit dominus uigilare nescientes qua hora uenturus sit &c. Quid quod uniuersa postea

ritas Cayn extincta est diluuiio Noe?

VAGVS ET PROFVGVS.

Quo de serpente dictum est, futurum, ut perpetuo pronus ingrediatur, & incumbat terræ: Idem hic dicit, uagus & passim fugiens eris in terra & c.

MAIOR EST & c.

Sicut antea gloriam iustitiæ non tribuebat deo Cayn, ita nec modo gloriam misericordiæ tribuit. Huiusmodi sunt corda fide uacua, florente carne, deum contemnūt in adflictione desperant. E contra, qui deum norūt, sicut sentiunt, nihil esse horribilius ira dei: Ita rursum, quia deum norunt, sentiūt nullum esse peccatū, quo nō sit ille maior qui uocat ea quæ non sunt, ut sint, Rom. quarto, et cuius gloria nostro mendacio fit celebrior. Caro ait de deo iudicat carnaliter, extra adflictionem eum stertere putat, propterea sua libidine fertur & c. In adflictione quia aduersantes sentit, fugit tanq̄ malum, iniquū & c.

Vide autem quàm multipliciter describantur pœnæ. Primo, est desperatio: Deinde corde ita perpetuo paucere ut nullo certo loco consistas. Tertio, querere quorsum effugias uultum dei. Quarto metus assiduus mortis.

NEQVAQVAM ITA FIET.

Quid igitur de iure gladij, an in homicidā aīaduerte cidit hoīre nō licet? Respondeo, nihil hic de iure gladij cōstitui, minem

Auctori-
tas dei oc

ANNOTATIONES PHIL.

sed generalem legem esse, qualis illa in Decalago est: Non occides. De iure gladij infra constitutum est capite nono. Quicumq; effuderit sanguinem humanum, fundetur sanguis illius.

POSVIT DOMINVS IN
Cayn signum.

Quidam sentiunt tremorem quendam perpetuum in Cayn fuisse.

ET AEDIFICAVIT CIVI-
tatem.

Quod in Ismahel & Esau script. reprehendit, idem hic in posteritate Cayn accusat, scilicet condidisse eum urbem, constituisse imperium, militasse, conuersum esse ad excolendas res humanas &c. Nam quod imperium aliud constitutum est, praeter id quod est patris imperium, erat scilicet uno usurpante sibi dominationem in multos. Nam lex ita ordinavit, ut singuli patres familias, familiarum suarum domini essent iuxta legem: Honora patrem & matrem.

DIXITQUE LAMECH.

Occide- Lex de charitate multipliciter perditur hoc capitulo
re est non supra: Quare iratus es, & cur concidit facies tua? Et
amare, deinde: Qui occiderit Cayn septuplum punietur. Et hic
non iuuat: Occidi uirum in uulnus meum, id est, luam poenam caedis
re illius, quandoquidem diuina lege cautum erat, ne quis occideret eum.

DE LAMECH VERO SEPTIMA.

Ex euāgelij loco Matth. decimo octauo, de septuplo
 & septuagies septies satis adparet accipiendū esse nu- Nūq̄ nō;
 merū certū pro incerto. Nam Hebræis septenarius nume cōdonat
 rus uniuersalitatē numerus est. Porro q̄ septuagies se- peccatū.
 pties pœnā se daturū inquit, non aliud est, q̄ supra dixit
 Cayn: Maior est iniquitas mea, quā ut ueniam mercar.

COGNOVIT QVOQVE ADHVC.

Supra recensuit impium genus Cayn, cui imperium,
 militiam, & ciuilem cultū tribuit, uoco autem cultū ciui-
 lem, & luxū, & concupiscentiam oculorum, quod gesti-
 entes nos extollere, excolimus ciuilia munera quæcūq;
 nō ex fide, sed ut celebremus nomen nostrū, ut infra de
 conditoribus Babylonicæ turris dicitur: Gaudent inge-
 nia, & superbiunt opibus suis. Hoc nomine potissimum
 Tyrus accusatur apud Ezech. 26. 27. & 28. O Tyre di-
 xisti, perfecti decoris ego sum. Nūc redit ad genus piū.

Hic primū consideranda fides Adæ & Eue, qui è pa-
 radiso eiekti sperabant benedictū semen inter tantas ad-
 flictiones, cū Abel occiditur: Cayn maledicitur, nec red-
 dita est soboles pia ante trigessimū annum supra trecent Prædesti
 tesimum. Seth filio nomen factū est à ponendo, quo haud nationis
 dubie significauit nō nasci natura filios dei, sed à deo do locus.
 nari, quasi sic dicat: Ecce uideo ea quæ è carne nascūtur
 maledicta esse oīa, solū id semen deo acceptū esse, qd' ip-
 se ponit, sicut aliās sæpe dicitur: Suscitabo mī semē & c.

ANNOTATIONES PHIL.

TVNC CEPTVM EST.

Id est, posteaquam non Adæ tantum, sed & filio piũ semen fuit, latius propagatus est iam cultus dei. Et quia multitudo docendi fuit, necesse fuit institui quasdam cæremonias, quibus moueretur multitudo. Item, ad consolationem pertinet, qua confirmati Adam & Eua, posteaquam uiderũt piũ semen exortũ esse cum annos plus centum nihil uidissent, præter impiã & maledictam multitudinem familie Cayn.

CAPVT QVINTVM.

Sicut supra diximus ortum mundi, lapsum & restitutionem hominum describi, ut sciamus & nos esse, ad quos uerbum dei pertinuerit, & idem esse uerbũ, quod à principio mundi prædicatum est, & quod nos accepimus: Ita hic Genealogiæ recensentur, & ut certi simus, Genealogiæ quorũ nos esse ad quos prædictiones pertineant, & ut certi si mus, unde & ex quibus patribus sit Christus. Nã hoc egit recensentem in uniuersum scriptura, ut redderet nos de Christo certissimos: Atq; id ita oportuit, eo quod uenerit Christus tectus formis crucis, ut à carne agnosci non potuerit.

Enoch. Quod Enoch translatus est ad deum, exemplum ostẽsum est, quo confirmaretur fides patrum.

Sicut